

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATON BÉLA

Mária királyné Messinában

Rómából jelenti a Rador: Mária román királyné Sirakusába érkezett. Sirakusai tartózkodása alatt a műemlékeket látogatta meg s a mai nap folyamán Messinába tovább utazott.

Goga Octavian — a kormány jelöltje

Bukaresti tudósítónk jelenti: A román választás március 23-án lesz. Ugyálszik a kormány jelöltje Goga Octavian, mert a liberálisok ellenjelöltet nem állítanak neki.

A román sajtó-szövetség

Bukarestből jelenti: A román sajtó-szövetség tisztújító közgyűlésén a régi tisztikart választották meg Ilie Constantin elnökkel.

Vádak a bukaresti fascista vezér ellen

Bukarestből jelenti: A hadbíróság tegnap kezdte meg a tárgyalást a fascista propagandájáról híressé vált Bagulescu őrnagy ügyében. Most az a vád ellene, hogy zár alá vett íróasztala fiókjáról a bírói pecsétet feltörte.

A bécsi banktisztviselők sztrájkja

Bécsből jelenti: A banktisztviselők sztrájkja ügyében ma folytatott tárgyalásokon a szövetségi kancellár mindkét csoport elé közvetítő indítványokat terjesztett. A tárgyalások résztvevői este közös tanácskozásra ültek össze, amelyet azonban holnap délelőttre halasztottak.

A Népszövetségi delegátusok Magyarországon

Genf-ből jelenti a Wolff-ügynökség: A Népszövetség titkárságának Magyarországra induló vizsgálóbizottságát véglegesen kinevezték. A már említett szemléviségekhez csatlakozik még Meuleu hollandi és Bianchini olasz delegátus. A bizottság elnöke Jansen belga delegátus lesz.

Macdonald megcáfolja Versailles revízióját

Hendersont dezavualta az angol miniszterelnök

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonból jelenti: Az alsóház mai ülésén Macdonald egy hozzáintézett kérdésre kijelentette, hogy a kormány nem tett semmiféle olyan nyilatkozatot, mint amelyet Hendersonnak tulajdonítanak. Henderson belügyminiszter állítólag azt mondta, hogy a békeszerződést és a Ruhrkérdést nemcsak Franciaország és Anglia, hanem egész Európa szempontjából is revízió alá kell venni és módot kell találni a megegyezésre.

A miniszterelnök megállapítja,

hogy a kormány ilyen nyilatkozatot sohasem tett, ennél fogva Henderson ezt a kijelentését saját egyéni felelősségére tette. A kormány álláspontja semmiben sem változott. Szükségesnek tartja megismételni, amit már mondott, hogy olyan kérdésnek, mint a jóvátételi kérdés mindenesetre nagy figyelmet érdemelnek, azonban el fog érkezni annak az ideje, hogy ezeket a problémákat teljes revízió alá vegyék.

Genf-ből jelenti: A német kormánynak sikerült megegyezést

létesítenie az angol kormánnyal, hogy a jóvátételi illetékek összegét 26 százalékról ötre csökkentik. A megegyezést február 23-án írták alá és 26-án lépett életbe mindazon árukra, amelyeket Angliába szállítanak.

Londonból jelenti: A dokkmunkások sztrájkja szünőfélben van. A walesi, newasteli, liverpooli és bristoli dokkmunkások elhatározták, hogy a munkaadók feltételeit elfogadják.

Merényilelei követek el Trockij ellen

Száműzetésben az orosz ellenforradalom vezére

— Az Estilap eredeti távirata —

Moszkvából jelenti: Trockij ellen Szahum georgiai városban, ahol szabadságot tölti, egy fegyveres csapat merényletet kísérelt meg, amit testőrsége megakadályozott. A merénylők és a testőrség között harc fejlődött ki, amelynek során több merénylőt agyonlőttek.

Ugy tudják, hogy Trockij szabadsága inkább száműzetés, mert a népbiztosok zöme éles ellentétben van vele és hivat Moszkvában és Péterváron üldözni kezdi.

Különbözik Trockijt tekintik ma már az orosz ellenforradalmi párt vezérének.

Ujabb földrengés Tokióban

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonból jelenti: A Daily Herald értesülése szerint Tokióban a város és a tengerpart környékén földrengés volt, amely

jelentéktlenebb károkat okozott. A lakosság a szabadba menekült, az idegen követségek a városból elköltöztek.

Római kiállítás a tavaszi lipcsei vásáron

Az idei lipcsei tavaszi vásárt március másodikán nyitják meg. A mintavásár részére két nagy épület komplexumot rendeztek be, úgy, hogy a kiállítások általános jellegűek lesznek. A város külső részén a „népek csatája” emlékműnél lesz a technikai és építőipari kiállítás, míg a város belső részében több mint 80 épületben lesznek az általános kiállítások. A kiállításnak egy új szenzációja a német-román mintacsarnok. Ebben a helyiségben elsősorban grafikai gépek, vasuti anyagok, mezőgazdasági gépek és különböző technikai eszközök lesznek kiállítva. Ugyanott lesz az irodai berendezések kiállítása is.

Az ősszel megkezdődő lipcsei vásárra a román kormány kiállításba helyezte, hogy a csarnokban egy román nyersanyagkiállítást és azokból készülő gyártmányokat fognak kiállítani. Német gazdasági körök már előre nagy érdeklődéssel tekintenek a kiállításra, amelytől a román-német gazdasági kapcsolatok megerősödését remélik.

Egy család öngyilkossága a londoni székesegyház tetején

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonból jelenti: A Westminsteri katedrális hetvenöt méter magas tetejéről egy asszony

öt éves kislányával és hét éves fiával leugrott. Mindhárman szörnyen meghaltak.

Cafolják a bolgár forradalmat

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelenti: Az itteni bolgár követség megcáfolja azt a hírt, hogy Bulgáriában kommunista forradalom történt volna ki.

MAI ZÜRICH NYITÁS

BERLIN	— — — — —	(10 máj) 130
NEWYORK	— — — — —	57725
LONDON	— — — — —	2483
PARIS	— — — — —	25
PRÁGA	— — — — —	167625
BUKAREST	— — — — —	205
BUDAPEST	— — — — —	120
BÉCS	— — — — —	8120
MILANO	— — — — —	252550

Eskütt és társai a bíróság előtt

— Az Estilap eredeti távirata —

Budapestről jelenti: A vádtanács mai ülésén foglalkozott az Eskütt-panamával. Eskütt Lajos ellen, aki nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter titkára volt, tiszrendbeli megvesztegetés büntetése és négy rendbeli megvesztegetés vétsége címén, mint tettes ellen emelt vádat. A többi kilenc vádlottat bűnrészességgel vádolják.

Hegedűs Hirlapirodába mert ott 24 óra alatt kész van

A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok akciója dr Moskovits József ellen

A közigazgatási bizottságban történt felszólalás epilógusa

A váradai Kereskedelmi Csarnok ruhatárában, ahonnan a legforgalmasabb szobák bejárata nyílik — tegnap óta fekete táblán ez a felírás látható:

— Az elnökség közli a tisztelt tagokkal, hogy a közigazgatási bizottság ülésén történt felszólalás és a hozott határozat tárgyában az akció folyamatban van.

Szóról-szóra így. És a közlésről a Csarnok tagjai, akik a délutáni és esti órákban a kényelmes klubban összegyűlnek, helyeslő fejbólintással, sőt dicséretszavakkal vesznek tudomást.

Az olvasó, aki a váradai lapok tudósításait figyelemmel kíséri, már tudhatja, miről lehet szó. Tömören rekapituláljuk: a városi közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén Moskovits József dr bizottsági tag szövéttette, hogy a lejárvulásának ellenére a váradai piacon — elsősorban a kereskedőknél — az árak állandóan emelkednek. Jó lenne tehát — ez volt Moskovits szavainak konklúziója — az árakat szigorúan ellenőrizni és e célból egy bizottságot alakítani, amely az árak alakulását figyelemmel kíséri és árdrágítás esetén kiemelt szankciókat alkalmaz. A közigazgatási bizottság Moskovits József dr proposícióját magáévá tette.

Már most, hogy objektivitásunkat a lehető legteljesebb mértékben megőrizzük, átadja a szót a Kereskedelmi Csarnok egyik választmányi tagjának, akinek kijelentéseiből nyomban kitűnik az összefüggés a Csarnokban látható felírás és Moskovits József dr felszólalása között:

Mit mond a Csarnok?

— Kereskedői körökben — mondotta informálónk —

Moskovits József dr felszólalása a lehető legkínosabb benyomást keltette.

— Ilyen vád a váradai kereskedelem ellen még antimerkantil körökből sem hangzott el, annál kevésbé viselhetjük el azt egy olyan közgazdasági ember részéről, mint Moskovits József, aki gyáros létére kereskedő is — és a „mindnyájunkat érhet baleset” elvével fogva ő is beleszethet abba a verembe, melyet nekünk ázott. Mi több! Moskovits József választmányi tagja a Csarnoknak, tehát enyhén szólva:

nem illik a Csarnokban tömörült ezernyi kereskedő ellen hadakoznia.

— Mindezek a figyelemre méltó szempontokon túl azonban Moskovits József nincs tisztában a való helyzettel, kár volt tehát úgy elgaloppoznia magát. Az akció, amelyet most megindítottunk, arra irányul, hogy Moskovits Józsefet a közigazgatási bizottság ülésén tett kijelentéseinek visszavonására

birjuk; ha ezt nem teszi meg, akkor

felszólítjuk, hogy mondjon le választmányi tagságáról...

És mit mond Moskovits József dr?

Felkereste a Nagyvárad Esti lap munkatársa természetesen leg Moskovits József dr-t is, aki tegnap délután érkezett haza és a Csarnokban készülő akcióról még nem volt tájékozva. Mikor munkatársunk felvilágosította a Csarnok készüldéséről, Mosko-

vits József dr a következő választ adta:

— Quod dixi, dixi! Nem mondhatok mást, csak amit a közigazgatási bizottságban elmondtam. Aki az itteni viszonyokat ismeri, az tudja, hogy én hosszú idő óta Nagyvárad kereskedelmének és iparának — mint annak felelősségteljes tényezője — előnyére — javára voltam. Igaz, hogy

én mindig a legitim kereskedelemért harcoltam.

— De különben is önálló meg-

győződése nyilvánításában semmiféle külső behatástól nem hagyom magam terrorizálni. Engem semmire, ami meggyőződésemmel ellenkezik, rá nem bírhatnak. Ismétlem:

hogy csak azok vannak ellenem a Csarnokban, akik együttvéve nem tettek annyit a törvényes kereskedelemért, mint amennyit és magam tettem és amennyit fogok tenni. Felszólalásom a közigazgatási bizottságban a tisztességes kereskedelem érdekében történt. Ezt kétségbevonni nem engedem...

Mint értesülünk, a csarnoki akció iniciálói ma tartanak értekezletet, hogy megbeszéljék, milyen formában konkrétizálják lépéseiket dr Moskovits József fel szemben.

Garami Ernő beszámolója a magyar szocialistavezérek londoni utjáról

Garami Ernő a bécsi Arbeiter Zeitungban hosszabb cikket ír a magyar szocialistavezérek londoni utjáról, amelyben többek közt a következőket mondja:

— A magyarországi ellenforradalmi kurzus, a „keresztény és nemzeti” rezsim a legerősebb támogatást Anglia konzervatív kormányától kapta. Nem lehet tudni, hogy ennek nyitja Curzon lord minden reakció iránti szimpátiájában, vagy Anglia budapesti képviselőinek szándékos félrevezetésében lell e magyarizált. Hiszen ezen urak közül Troubridge admirális egyik levelében és Hohler budapesti angol követ hivatalos jelentésében a Somogyi-Bacsó gyilkosság napjaiban azt jelentették, hogy a jogbiztonság Budapesten ugyanolyan mint Londonban és az akkori magyar kormány „egy keresztény ország keresztény kormánya”. Bethlen grófnak tetszett ezeknek az uraknak a munkája és egy beszédében egyszer kijelentette, hogy: az angol munkáspárt győzelme és kormányrajutása kívánatos volna, mert ez a párt a békeszerződések revíziójának álláspontján áll, mindamellett az isten őrizzen meg ezek győzelmétől. Az uristen azonban ez egyszer nem hallgatta meg ezt a kívánságot és kellemetlen meglepetésben részesítette Bethlent, mert az angol munkáspárt hatalomra jutott.

Bethlen gróf hamar tulesett az első ijedtségen és igyekezett a közeledő veszélyt elhárítani. Egyik utóbbi londoni tartózkodása alkalmával felkereste az angol munkáspárt néhány vezetőjét és megpróbálta őket a saját szájaíze szerint informálni. Természetesen mondani valóját demokratikus álarcba rejtette.

— A mi utazásaink előtt a magyar kormány igyekezett bennünket a magyar sajtó útján befeketíteni. Először azt írtta meg, hogy minket az angol miniszterelnök hívott meg és a velünk való tárgyalás után az angol kormány erőltet diplomáciai lépéseket fog tenni Magyarországon. Minthogy azonban a mi utazásunk nem az angol kormánynak, hanem az angol munkáspártnak szólt — amit mi elutazásunk előtt a Népszavában le is szögeztünk — ennek a manővernek kevés eredménye volt. Ez azonban nem tartotta vissza Bethlen urat attól, hogy a parlament ülésén a magyar korona esését a mi londoni utazásunkkal ne hozza összefüggésbe. Tette ezt pedig azzal az indoklással, hogy mi Londonban a magyar kölcson ellen fejtettünk ki propagandát. Ez természetesen valótlan. Köztudomású, hogy a magyar kölcson úgy mára a mi londoni utazásunk előtt

alapelveiben el volt intézve, úgy, hogy ha még szándékunk lett volna azt megakadályozni, akkor sem tehetünk volna ellene. Egy szóval sem dolgoztunk a magyar kölcson ellen, csupán azt szögeztük le, hogy a tervbevett kölcson sem a magyar népnek, sem a magyar közgazdasági életnek nem bizonyos, hogy javára válik. És pedig elsősorban azért, mert az összeg túlkicsiny, másodsorban pedig a kölcson feltételei túlsúlyosak. Nyilvánvaló, hogy ez az állásfoglalásunk nem az ország érdekei ellen szólnak. Sőt, állásfoglalásunk a Bethlen kormány ellen, tehát annyi volt, hogy a jelentéktelen kölcson az ország érdekeire való tekintet nélkül pártpolitikai célokra használják fel. Az az érzésem, hogy a munkáspárt, ha ebben a kérdésben nem állt volna „fait accompli” előtt, bizonyosan

erőlyesen állást foglalt volna a magyar nép rovására nyújtandó kölcson ellen.

— Nagy elégtétellel állapítom meg, hogy rendkívül szívélyes fogadtatásban volt részünk és pedig nemcsak az angol munkáspárt részéről, hanem a liberális párt tagjai részéről is.

— Újból és újból alkalmunk volt meggyőződni a magyar demokrácia iránt megnyilvánuló nagy szimpátiáról, ami annál öröndetesebb, mert meggyőződésem arról, hogy a nemzetközi reakció milyen erőfeszítéseket tesz a magyar ellenforradalom érdekében.

— Végső megállapításom az, hogy a magyar reakció nem számíthat továbbra az angol kormány és az angol munkáspárt támogatására és Bethlen grófnak a munkáspárttól való nagy féltelme a közeli időkben indokoltá válik.

A bécsi lapok is hirt adnak D'Albert váradai incidenséről

Érdekes cikk a romániai turnéről

D'Albert legutóbbi romániai szerepléséről a Neues Wiener Journal vasárnapi száma hosszabb érdekes cikket ír. Az érdekes cikk foglalkozik a művész temesvári, aradi és nagyváradai szereplésével és az utóbbival kapcsolatban hirt ad arról a kis szállodai incidensről, amelyet annakidején az Estilap is kellemetlenül érintett. Egyébként álljon itt a cikk:

D'Albert természetesen más képen képzelte el a dolgot. Azóta hogy Slezák Leó románai élményeiről olyan kedélyes beszámolót írt, eltelt néhány esztendő. Azóta változtak az idők. Mindamelllett D'Albert elővigyázatos volt. Lehet, hogy ezzel utitársnőjének akart a kedvében járni, akit az utlevél adatai szerint Lubochere Margit, Hedvignek hívnak, akit egyesek a művész feleségének, egyesek menyasszonyának, egyesek a művész új operája szövegírójának tartanak. Egyébként mindketten a legteljesebb diplomáciai felszereléssel látták el magukat: a mester, aki tudvalevőleg svájci állampolgár, Laisser-passéjával bírta elnézésre a vámhatóságokat, a hölgy utlevelén pedig a hollandi kormány egy klauzulája volt olvasható, amelyben a külföldi hatóságok támogatását kéri az irónő számára.

Igy érkezett a két szerencsés ember Aradra. Természetesen az egész város nagy érdeklődéssel várta őket. A jegyeket már a hangverseny délelőtti szétkapkodták. D'Albert nagyszerűen volt disponálva, Lubochere asszonynak nagyon tetszett a város. Arad szép hölgyei tisztelták a művészt. A művésznak tetszett a dolog, csak az impresszárió volt ideges. Meg is volt az oka rá, mert eltelt a délelőtt, délután közeledett a koncert ideje és a bukaresti miniszterium engedélve még mindig nem érkezett meg. De a koncert idejére mégis megjött az engedély és az estélynek óriási sikere volt. Ugyanilyen diadallal ünnevelte a művészt Temesvár is. Igaz, hogy itt már nemcsak a kiváló zongoraművészt, hanem a finom életművészt is ismerték D'Albertben. Temesváron lakik ugyanis a művész ötéves elvált feleségének a fivére, akit már napokkal ezelőtt meginterjúvolt a város apraja-nagyja. Nem csoda tehát, ha Lubochere asszony, a mester ezidőszerűtől, vagy talán későbbi felesége az érdeklődés központjába került. Különösen toltetteivel főzte meg a temesvári asszonyokat. És másnap már Temesvár minden női szabóságában csak a Lubochere asszony estélyi ruhájáról beszélgettek.

A temesvári estély szenzáció-jához tartozott, hogy a szünetek alatt D'Albert is, Lobouchere asszony is a legbarátságosabb formában voltak egy társaságban a művész ötödik elvált feleségének fivérével. A kíváncsi temesváriak sehogysem értették a dolgot, mire az impresszárió D'Albert következő kijelentésével nyugtatta meg őket: „Hja nálam ez úgy van. Nagyon jó viszonyban voltam az első négy feleségem hozzátartozóival is, miért tegyek kivételt az ötödikkal?”

— És Lobouchere asszony? — kérdezték a mestert.

— Ő éppen úgy gondolkodik, mint én.

Es ez nagyon tetszett a temesváriaknak.

D'Albert a sikerrel meg volt elégedve, bár a sikernek nem tisztán művészi okai voltak. A sikert Temesváron is és később Nagyváradon is a művész magánéletéről elterjedt érdekes hírek is segítették. Temesvár után két nappal később Nagyváradra érkezett a művész. Itt azonban egy kis kellemetlensége akadt. Nagyváradon a legelőkelőbb és legszebb szállodába szálltak. A Park hotel tulajdonosa, kissé szigorú ur, némi afrikai oroszlánvadászmulttal. Ez az ur a művész váradai tartózkodása elé erkölcsi okokból némi akadályt gördített. Mint mindenütt, itt is a művész kíséretője számára a saját szobája melletti szobát akarta lefoglalni. — de ezzel a tervével itt rosszul járt. — Az teljesen ki van zárva — mondta az erkölcsös szállótulajdonos. Az ur részére (csak így az „ur részére”) az első emeleten van szoba, a hölgy részére pedig a földszinten. Ettől a szabálytól semmi szín alatt nem térhetek el.

A művész-impresszáriója igyekezett meggyőzni a szállótulajdonost, de az hajthatatlan maradt. Minthogy a szálloda nagyon tetszett a mesternek, bele-nyugodott a változhatatlanba.

Uj kézimunka szalon!

Str. Saguna (Kapucinus-utca) 19. szám alatt

ujjonnan megnyitottam kézimunka szalonomat. Fehérnemű himzéseket u. m. Reneszansz, Rischellieu, Madelra, Filé és aszurozást úgy kézen, mint gépen elvállalok. Gépen készített himzések csupán árban különböznek. Szmirna, Perzsa, Goblein és Kelim munkákat is a legjutányosabban vállalok. Kérem a hölgyközönséget erről meggyőződni:

Barfa Macó.

APROHIRDETESEK

LAKÁS

INTELLIGENS garzon ur teljes ellátást (orth. kóser) különkiosztót, fürdőszoba használatát, mosással kaphat 3 tagu családnál. Cím: Hegedüs hírlapirodába „3500” jellegre. 764

ALKALMAZÁS

MEGBIZHATÓ ember pénzbeszedőnek ajánlkozik, vagy nagyobb részvénytársasághoz irodaszolgáknak. Cím: Hegedüs hírlapirodában. 679

FIATAL leányt vagy asszonyt mindenek két személyhez 1-ére felvesz Szász, Boulevard Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. 763

MINDENES március 1-re felvétetik. Cím: Nagyvárad kiadóhivatalában, Str. Printul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 6.

UTAZÓI ki Erdély összes fűszerkereskedőit látogatja, percent melletti előrangú cikk árusításával megbíznák. Cím: meg tudható Hegedüs hírlapirodában. 807

TANULÓLEÁNY cipőfelsőrész tűzéshez felvétetik, ugyanott egy bőrös tanuló Strada Avram Jancu (Kossuth-utca) 16. Mandel, Traub és Erdős bőrzület. 804

ZONGORISTA, éjjeli mulatóba, jó fizetéssel azonnal felvétetik. Értekezni: Strada Rului (Vitéz-utca) 78. 797

ROMÁNULTUDÓ gépirónót keresek Kaufmann ügyvéd, Parcul Traian (Széchenyi-tér) 1. Értekezni délután 2-3-ig. 794

PERZSA szőnyeghez gyakorlott csomózó leány felvétetik. Darvas, Boulevard Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 3. 816

PERFECT perzsa csomózó leányok felvétetnek. Strada Baross utca 10. 817

RETUSÖRNEK ajánlkozik szakképzett fiatal leány külföldi gyakorlattal. Megkereséseket „Retusör” jellegre a Hegedüs hírlapirodába kér. 811

KERESÜNK azonnali belépésre lehetőleg németül tudó perfect gyors és gépirónót, ki kereskedelmi irodában már alkalmazva volt. Cím: Hegedüs hírlapirodában. 812

PERFECT magyarul, románul írni és beszélni tudó volt vasút építési munka és gazdasági felügyelő keres munkafelügyelő, raktárnoki, kézbesítői, vagy ehhez hasonló állást. Cím: Labancz János, Str. Fabricelor (Gillányi-utca) 25. 813

DEUTSCHE sucht Beschäftigung für Vormittag stunden. Adresse Rimanóczy utca 6, suterin bal. 814

KERESTETIK önálló szakavatott malomhenger rovátkoló géphez kezelő. Cím: Hegedüs hírlapirodában. 810

TANULÓLEÁNYOKAT és angol, francia munkára varrólányokat azonnalra felvesz M. Keller Jenny divatszalonja, Mercur Áruház. 819

PERFECT gép- és gyorsírónt, ki a könyvelésben jártas keres a „Rapid” cég Strada Alexandri (Teleky-utca) 4. 821

ELŐKELO helybeli pénzintézet perfect német-román, esetleg német-magyar gyors- és gépirónót keres. Ajánlatokat „Pénzügyintézet” jelleg alatt a Hegedüs hírlapirodába kér. 822

FIATAL segéd felvétetik Boulevard Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 11. rövid-áru üzlet. 820

ADÁS-VÉTEL

„MENTOR” írógép látható írásu, használt, jókarban, olcsón eladó. Cím: Hegedüs hírlapirodában. 745

GYÖNYÖRÜ foxterier kőlyök kutya eladó özv. Zilahynénál, Strada Alapi utca 11.

DISZES babakelengye, planinó, gyermekágy eladó. Strada Calvariului (Kálvária-utca) 20. emelet bal. 799

EGY olcsó faragott hálószoza, sezlön, szekrény, 2 pléh mosdó, teljesen új beépíthető fürdőkád és csempé eladó. Boulevard Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra, Szász. 795

2 és fél holdas szállómet biztosítékért leköttem 65.000 lei készpénzért. Cím: Hegedüs hírlapirodába kérek. 793

ELADÓ ingatlanok, egy üzembékes új malom közel Váradhoz. Korcsma és hentesüzlet, ötszobás lakással háromszáz-ezer leiert. Házak és szőlők 85.000 leitől 3 millióig. Értekezni Tománénál, Nilsz-telep, 3-6-ig Strada Sf. Ladisla (Körös-utca) 21. 799

ELADÓ valódi keleti ebédő perzsa-szőnyeg. Steiner, Boulevard Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 23. 809

KÜLÖNFÉLÉK

ELVESZETT Matucha József néven (cipész munkás) csehszlovákiai utlevél. Kérjük szíves megtalálót, 200 lei jutalomban részesül a „Carmen” cipőgyárban, vagy a Hegedüs hírlapirodába beadni szíveskedjen. 815

PERZSA szőnyeget megrendelésre bármilyen méretben vállalko. Cím: Hegedüs hírlapirodában. 818

Nr. 106—1924. np.

ARVERESI HIRDETMÉNY

Közhírré teszem, hogy a Kt. 360. §-a értelmében a kéziratosul átadott íróasztal, könyvszekrény, szék és asztalka, benjövetelem mellett folyó hó 27-én. (szerdán) d. u. 4 órakor közjegyzői irodámban (Regele Ferdinand 17.) megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igényelőnek el fog adatni a következő feltételek mellett: 1. Kikiáltási ár 20.000 lei. 2. Bántópenz 10 százalék. 3. A butorok csak együttesen árvereztetnek el. 4. A tárgyak a kikiáltási áron alul is eladatnak. 5. A vételár azonnal fizetendő. 6. A vételi illeték vevőt terheli.

A fenti butorok irodámban megtekinthetők.

Oradea-Mare, 1924. évi február hó 23-án.

Dr. Hica János, közjegyző.

Külföldre utazóknak

Utlevel és vizum

ügyekben legolcsóbb s leggyorsabb

Schreier

Parcul Traian (Tisza Kalman)-tér 1 szám. Díjmentes felvilágosítás

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növény ételzsírt,

mert tiszta, egészséges és szapora

Köserül előállítva, szigorúan az orthodox izr. rituelek szerint

Fuchs Benjámín nagyvárad orth. főrabbi ur felügyelete alatt

Készíti a Fabrica Phenix S. a. R. Bucuresti.

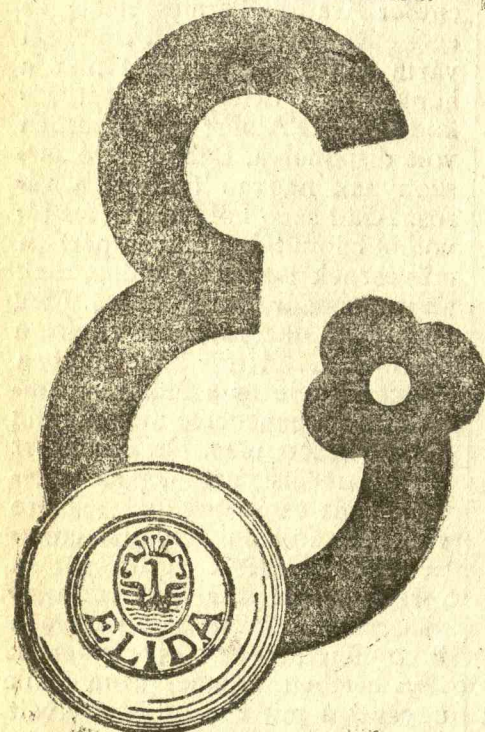
Uj butorüzem

Fratii Engelstein si Comp.

Viljanyerdre berendezett asztalosüzem

Siroi Cerbilor (Szarvassor) 4.

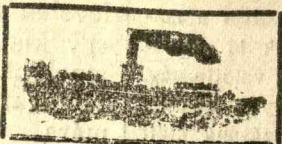
Gyártunk mindennemű Comerz és műbutorokat. Vállalunk épület-asztalos munkákat, üzleti és irodai berendezéseket. Raktáron kapható teljes ebédő, háló és konyhaberendezés. Eladás nagyban és kicsinyben.

FÜRDŐSZAPPAN
világosító

Utlevelét

vizummal gyorsan és pontosan

a Hegedüs Hírlapiroda látja el. Telefon 13-01.

A váradai sorozások

Dr Popovici Miklós prefektus a március első napjaiban megejtendő fősorozásra a belügyminiszter részéről Fildán József aljegyzőt, helyetteséül pedig Kolontáry János aljegyzőt delegálta. A város részéről Popa Mihály előjáró vagy ennek helyettese Széles Gábor vesznek részt a sorozáson.

A sorozásokat a tüzoltó lakatnyával szemközt levő fogyasztási adóhivatalban tartják meg.

NAGYVÁRADI ARFOLYAMOK

MAGYAR KORONA —	390
OSZTRAK KORONA —	668
CSEH KORONA —	554
FRANCIA FRANK —	345
DOLLAR —	195
FONT STERLING —	836
SVÁJCI FRANK —	3345
LIRA —	85

Csödbe jutott váradai fakeskedő

Hosszu idő után egy elég nagyszabású csödeset fordult elő Nagyváradon. Singer S. Mauritius bukaresti nagykereskedő csödet kért Pop Demeter fakeskedő ellen. A törvényszék el is rendelte a csödet és tömeggondnokul Feld Albert dr. helyettesül pedig Fényes Samu dr. rendelte ki. Pop tartozása két százezer leire rug.

Akasztás tréfából

Egy munkásleány tragédiája

Bécsből jelentik: Különös öngyilkosság történt az osztrák fővárosban. A rendőrség börtönében a tizenhat esztendő Jug Anna fülakasztotta magát, még pedig három cellatársnőjének a segítségével.

Az öngyilkosság napján nagyon vígan voltak és ugylátszik az akasztást inkább tréfásan fogták fel. A társnők közül az egyik készítette a lepedőből a hurkot, amelyre a másik kettő a szerencsétlen leányt beemelte. Csak akkor vették észre, hogy a dolog komolyra fordult, amikor Jug Anna többet nem mozdult a kötélen. A rendőrség megállapította, hogy az akasztásban főszerepet játszó Pitalszki Stefánia, ki mindössze tizenöt esztendő, szellemileg erősen fejletlen.

Mit mond a C.F.R. camionge-szolgálat

Az Estilap tegnapi számában ismertettük a camionai-rendelést, amelyhez pótlólag ma a következő nyilatkozatot kaptuk: Az Estilap tegnapi számában a váradai kereskedők nem kötelesek a C. F. R. camionettjein szállítani tudósításban cikkiró a 207. számú magas királyi rendelet módosítását tévesen értelmezte, amiért a közönség tájékoztatása céljából van szerencsés közölni:

Az összes I. és II. osztályú árakat tekintet nélkül a sulyra, melynek címzettjei iparosok vagy kereskedők, de nem szállítók, ha a forgalmi csoda...

csajtott igazolvánnyal igazolják, hogy saját szállítóeszközeik vannak, maguk vehetik fel a nekik címzett szállítmányokat és csak is a saját szállítóeszközeikkel szállíthatják el azokat, ha ezt közjegyzőileg hitelesített kérvényben a C. F. R. állomásfőnökségnél kérekezik.

Címzett a részére eképpen közvetlenül avizált árukat a fekbérmentes időn belül elszállítani tartozik, különben elveszti jogát, hogy a részre

A diplomata könnyei...

Izgalmas részletek Sasonov titkos aktáiból
A német hadüzenet átadása Szentpétervárt

A Krassnij levéltár utolsó okmánya, a háború kitöréseinek előzményéről, — a német hadüzenet átadásáról szól. Ez a megrázó és drámai fordulatokban bővelkedő aktus a pétérvári külügyminiszteriumban játszódott le. Az orosz lejegyzések szerint Sasonov, úgy látszik, egészen nyugodtan fogadta a legtragikusabb diplomáciai lépést. A függöny legördült, a nagy dráma kezdetét veszi. A hedseregek megindulnak nemzedékeket eltemetni és országokat romba dönteni. Ezt a rettenetes földindulást már semmi sem állíthatja meg, gróf Pourtalés könnyel sem, aki ösztönszerűleg érzi, hogy mily rettenetes szerencsétlenséget zúdít a világra az a kis papírlap, amelyet átnyújtott Sasonovnak.

Az erről szóló titkos lejegyzés a következőket tartalmazza:

Ma este 1914 augusztus 1-én megjelent a külügyminiszter úrnál gróf Pourtalés. Alig lépett Sasonov dolgozószobájába, megkérdezte a minisztert, hogy hajlandó-e az orosz kormány kedvező választ adni tegnapi lejegyzékére. A miniszter tagadólag válaszolt, de megjegyezte, hogy

az általános mozgósítást nem lehet ugyan már visszacsinálni, de Oroszország hajlandó úgy mint eddig, ezután is tárgyalni a békés megoldás érdekében.

Gróf Pourtalés nagyon izgatott volt. Megismételte kérdését és hangsúlyozta, hogy a mozgósítás beszüntetésére vonatkozó német követelés visszautasítása súlyos következményeket vonna maga után. Sasonov szilárdan és nyugodtan megismételte előbbi válaszát. A német nagykövet erre

egy összehajtott papírlapot vett ki a zsebéből és remegő hangon megismételte harmadszor ugyanazt a kérdést.

A miniszter válasza a következő volt:

Sasonov: „Je n'ai pas d'autre réponse a vous donner.” (Nem adhatok Önnek más választ.)

Gróf Pourtalés (a nagy felindulástól remegő hangon): „En ce cas, Monsieur le Ministre, je soie chargé par mon Gouvernement de vous remettre cette note.” (Ebben az esetben, miniszter ur, kormányom meghatalmazott, hogy Önnek a következő lejegyzéket átadjam.)

re érkező árut közvetlenül maga szállíthassa el. Váma-árak, ha címzett másképp nem rendelkezik, szintén a C. F. R. teherszállítási osztályának fognak átadatni. A rendelet ellenőrzési joga a C. F. R. teherszállítási osztályát illeti meg. Hatóságok, melyeknek szállítási eszközei hincsenek, tekintet nélkül a sulyra, a C. F. R. teherszállítási osztályát tartoznak igénybe venni. Service de Camionaj C. F. R., Oradea-Mare. Dr. Julius Mezei.

A nagykövet

reszkető kézzel nyújtotta át a miniszternek Németország hadüzenetét, amely, mint később rájött, két eshetőséget tartalmazott, amelyet tévedésből bennhagytak a szövegben.

Ezt a tévedést különben csak

utóbb vették észre, mert a lejegyzék átadásakor a tartalma lényegileg oly világos volt, hogy Sasonov nem vizsgálta meg tüzetesebben a szöveget.

A lejegyzék átadása után a német nagykövet, aki eddig is csak nagy fáradtsággal tudta megbízását nyugodtan teljesíteni,

elvesztette teljesen önuralmát. Az ablakhoz támaszkodott, fejéhez emelte kezét és sírva fakadt.

Bucsuzóul a következőket mondta a miniszternek: „Je n'aurais jamais cru que je quitterai Petersbourg dans ces conditions.” (Sosem hittem volna, hogy Pétervárt ilyen körülmények között fogom elhagyni.)

Aztán megölelte a minisztert és távozott.

A következő napon este nyolc órakor a német nagykövet hivatalnokaival és nyolcvan német állampolgárral elutazott az orosz fővárosból hazájába, Svédországon keresztül.

Csoda történt a váradai vonattal...

A maramarosszigeti rabbi utazásának szenzációs eredménye

1.

Mert bizony hiába kételkedtek a hitetlenek abban, hogy a brassói híveinél vendégszerelő maramarosi csodarabbi természetfölötti képességekkel van felruházva, most verhetik mellüket, megszagathatják városi bundájukat és téphetik ősz parókájukat. Csoda történt és a csodát a csodarabbi vitte végbe. Hersch Teitelbaum, a kitűnő talmudszakértő beigazolta, hogy nem viseli méltatlannul a csodarabbi címet és jeleget: a fogarasi vasúti állomáson a váradai vonattal olyan impozáns csodát produkált, amely előtt — minden vallási előírás ellenére — le kell vonni mindenkinek a kalapot. Akik azt hitték, hogy a csodarabbi egész művészete abból áll, százezeret elvárásolni idős, de orthodox izraeliták kaitán-zsebéből, azok revidáltak most sürgősen ezt a nézetüket, mert Teitelbaum mester eklátáns módon dokumentálta, hogy nemcsak hitsorsosainak tömegét tudja sajátos ékesszólásával akár anyagi áldozatok hozatalára is rábirni, s e végső konzekvenciák levonásáig megindítani, hanem — ami sokkal nehezebb és amire sokkal nagyobb szükség is van — meg tudja indítani az elromlott mozdonyokat is.

2.

A csoda, amit Teitelbaum a fogarasi állomáson a nagyváradai vonattal véghezvitt, abban különbözik a régebbi keletitől és első hallásra szintén hihetetlennek látszó jelenségektől, hogy hivatalos akciókkal bizonyítható.

3.

A C. F. R. legyelmű bíróságának lejegyzékével tanúsítják, hogy február 14-én a Brassó-nagyváradai személyvonat, amelyet Kinka István vonatvezető dirigált, mielőtt beért volna Fogarasra, már elromlott. Nagy nehezen bedöcögött azért egy órák késéssel. Ne felejtjük el, hogy az egyik kocsiiban a csodarabbi foglalt helyet és ne felejtjük el azt sem, hogy csütörtök délután volt, ami a csodarabbi utját bizonyos mértékben sürgőssé tette. Kiséretének egyik tagja közölte is a kalauzzal, hogy Hersch Teitelbaum ideges, mert fél, hogy Nagyváradon lefektet a csatlakozást Szatmár, illetve

Maramarossziget felé, már pedig pénteken, vallási okokból, nem folytathatja az utját. Talán azt remélte a buzgó kísérő, hogy ha ezt a körülményt megtudja a masiniszta, ki a gépet igazítja, jobban fog sietni...

Azonban nem így történt. A gép nyílt pályán el kezdett fütyülni. Azt lehetne mondani, hogy fütyült arra az ideges feszültségre, amely a csodarabbi kíséretére feküdt. Nem is sietett. Annyira nem sietett, hogy a következő kis állomáson egészen leállt.

A mozdonyvezető végül is segélyvonatért telefonált Tövisre, anélkül, hogy a vonatvezető ehhez hozzájárult volna.

Szóval szabálytalanság történt, mert — a szolgálati szabályzat szerint — nem elegendő segélyvonat kéréséhez, ha csak a mozdonyvezető jelenti ki, hogy nem tud tovább menni és ha a vonatvezető nem járul hozzá ehhez. Ez azonban legfőképpen a fegyelmi bíróságot érdekli. A csodarabbi ezzel szemben az érdekelte, hogy mi lesz a továbbutazással? Ha meg kell várni a segélyvonatot, akkor lekési a csatlakozást... Itt nem segíthetett már más, csak csoda.

És a csodarabbi csodát tett. Mielőtt még a segélyvonat utnak indult volna Tövisről, elindult az elromlott mozdony a csodarabbi vonata is.

5.

A kolozsvári vasutigazgatóság fegyelmi bírósága annak kiderítésére ült össze a hét elején, hogy Teitelbaum hogyan követte el a csodát? A fölvetett lejegyzések szerint az elromlott mozdonyok, amelylyel a mozdonyvezető — a fogarasi szolgálatvezető előtt tett kijelentése szerint — nem tudott tovább menni, de azután mégis tovább ment, nem volt semmi baja. Kinka István vonatvezető azt vallotta, hogy a csodarabbi kísérete nagy jutalmat kínált egyik vasutasnak, ha a vonat nem várja meg a segélymozdonyt, hanem elindul a saját lábán. A személyzet a vonatvezető vallomása szerint természetesen nem fogadta el a felkínált összeget, a fegyelmi bíróság mindemellett elítélte a vonatvezetőt, amiért szükség nélkül segélymozdonyt rendelt, degradálták létezévé.

„BIHOREANA” Institut de Credit și Economii Societate Anonimă în Oradea-Mare

Filiale: Tinta, Salonta, Marghita, Alesd și Vascău.

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „BIHOREANA”, sunt invitați prin aceasta, conform dispozițiilor §-lui 19 din statutele societății, la

a XXV-a adunare generală ordină și jubilară,

care se va ține în Oradea-Mare, **Joi, în 6 Martie 1924, la orele 10 a. m.** în sala festivă a Primăriei, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale jubilară.
2. Discursul festiv al Părintelui Protopop Andreu Horvath, despre istoricul institutului.
3. Alegerea alor 3 membri pentru verificarea procesului verbal și alor 3 scrutinători pentru actul alegerii.
4. Raportul Consiliului de Administrație despre gestiunea anului 1923.
5. Raportul Comitetului de Censori despre examinarea comptului anual, a bilanțului și a propunerilor relative la distribuirea profitului net.
6. Stabilirea bilanțului și distribuirea profitului net.

7. Determinarea scopului pentru care este a se întrușina suma destinată pentru scopuri de binefaceri.
8. Urcarea capitalului societății la suma de Lei 20.000.000.—
9. Alegerea alor 2 membri în Consiliul de Administrație, unul cu mandat pe 2 ani și unul pe 4 ani.
10. Alegerea alor 7 membri în Comitetul de Censori cu mandat pe 3 ani.
11. Eventuale propuneri în sensul statulelor.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute:

§. 24. Pentru folosirea dreptului de vot se cere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, actiile sale eventual și dovezile de plenipotență.

Actiile depuse la locurile designate de direcțiune se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare a adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile § lui 24 din statute, avem onoarea a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 23 Ianuarie 1924 pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'au designat în acest an, respective au fost rugate toate institutele, care sunt membrii „Solidarității”, Capitalele diecezane gr. cat. române și Consisloarele diecezane gr. or. române din Ardeal.

Oradea-Mare, la 23 Ianuarie 1924.

Consiliul de Administrație

Contul-Bilanț

ACTIVE

	Lei	b.	Lei	b.
78 Cassa în numerar — — —	3722650	70		
113 Bonuri la bănci — — —	739773	11	4462423	81
61 Cambii de bancă — — —			16955953	90
77 Cambii cu acop. hipotec. —			588369	50
76 Credite hipotecare — — —			77197	—
50 Credite hipotecare pe amortiz.			7892	58
294 Credite personale — — —			1618	50
113 Credite de Cont-curent — —			1647	185 06
39 Credite pe efecte — — —			8288	—
94 Calea Ferată din Bixad-Târșolt — — —			6213695	75
104 Efecte publice și acțiuni —			5591449	25
286 Imobile — — —			111379	50
57 Mobiliar — — —			102556	25
27, 45, 51, 56, 57, 58 Diverse conturi debitoare			474449	19
			60639821	29
Debitori pentru garanții —	7398869	—		

PASIVE

	Lei	b.	Lei	b.
105 Capital societății — — —			6005926	—
65 Fondul de rezervă* — — —			2915999	—
52 Fondul de pensii** — — —			446834	—
115 Rezerve pt. creanțe dubioase 1923 — — —			500000	—
66 Depuneri spre fructificare —			35678395	42
68, 91 Depozite de cassă — — —			4649720	49
250 Credite hipotec. cedate — —			17995	23
108 Reascompt — — —			7477815	—
14, 43, 68, 71, 72, 73, 95, 97 Dividende neridicate — — —			157568	95
2 Interese transitoare — — —			520342	45
Profit net — — —			2269224	75
			60639821	29
* Cu dotația din acest an se urcă la 3.370.000.—				
561.000.—				
Garanții eliberate — — —	7398869	—		

Contul profit și pierdere

PEREERE

	Lei	b.	Lei	b.
33 Interese: pentru fondul de rezervă			198557	—
73 depuneri spre fructificare — — —			2577745	15
109 de reescompt — — —			735049	15
60 Salare — — —			382048	60
20, 40, 101 Cheltuieli generale: tipărituri, porto, luminat, încălzit, chirie, diurne, onorarii, spese de călătorie și de reprezentare —			426927	19
59 Impozite — — —			1123986	89
28 Amortizări din mobiliar —	6503	10		
114 Amortizări pt. creanțe dubioase — — —	500000	—	506503	10
Profit net — — —			2269224	75
			8220041	83

PROFIT

	Lei	b.	Lei	b.
67 Interese: dela cambii de bancă —			1160235	68
79 „ „ cu acop. hip. —			476528	10
93 „ credite hipotecare —			5539	40
74 „ „ pe amortiz. —			300	64
283 „ „ personale —			16	—
287 „ „ pe efecte —			156	—
51, 111 „ cont-curent — — —			2289109	41
80 „ efecte publice și acț. —			80076	85
22 Venitul imobilelor — — —			114893	—
100 Proviziuni — — —			4093186	75
			8220041	83

Romul Barbu
Director-general

Oradea-Mare, la 31 Decembrie 1923

Ioan Pop
Președinte

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Nicolae Popovici
Președinte

Samuil Ciceronescu
Vice-președinte

Vasile Carțis

Dr. Iuliu Chiș

Andrei Horvath

Iosif Moldovan

Dr. Iacob Radu

Dr. Nicolae Zigre

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-Mare, la 30 Ianuarie 1924.

COMITETUL DE CENSORI:

Dr. Florian Stan
Președinte

Petru Popescu
Vice-președinte

Ioan Albon

Cornel Bardossy

Ioan Gherlan

Gavril Maros

Ioan Papp